

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů
Č. J.	64/2022
DATUM ZPRACOVÁNÍ	27. června 2022
KONTAKTNÍ OSOBA	Jan Šebesta
TELEFON	225 279 201
E-MAIL	jsebesta@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) navrhuje úpravy návrhu tak, aby došlo k větší podpoře rozvoje agro(foto)voltaiky, odstranění aplikačních problémů a sjednocení terminologie. Zároveň odmítáme další razantní navýšování koeficientů pro výpočet odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K odstranění aplikačních problémů

Podporujeme jeden z deklarovaných cílů novelizace, a to odstranění aplikačních problémů současné právní úpravy. Navrhovaná novelizace však tento cíl zcela nenaplnuje a řada aplikačních problémů zůstává neřešena. Z tohoto důvodu navrhujeme další doplnění a upřesnění textu zákona – viz dále v části konkrétně k § 4, § 6 a § 9.

Tato připomínka je zásadní.

2. K agrovoltaice

Velice oceňujeme, že předložený návrh novely zákona zavádí právní rámec pro takzvanou „Agrovoltaiku“ (někde i „agro-fotovoltaika“). Jedná se o kombinaci výroby čisté elektřiny se zemědělskou činností a o symbiózu fotovoltaické instalace a pěstování, při které dochází k přidané hodnotě pro zemědělce nejen formou výroby elektřiny, ale i například zastínění plodů v letních měsících. V zahraničí je agrovoltaika jedním z nejrychleji rostoucím segmentem fotovoltaiky a některé země (například Francie) zavedli pro agrovoltaické projekty dokonce specifické aukce. Vzhledem k očekávané elektrifikaci zemědělství je agrovoltaika ideálním řešením pro zemědělce, kteří chtějí vyrábět elektřinu pro vlastní spotřebu.

Nesouhlasíme však s podobou, definicí a podmínkou odnětí části půdy ze Zemědělského půdního fondu. Dále není vhodné agrovoltaiku na úrovni zákona omezovat pouze na jeden specifický typ instalace. Předložený návrh kromě toho podle nás neobsahuje důležité mechanismy kontrol proti zneužití.

Předložený návrh tedy podle nás nepředstavuje vhodný způsob legislativního zakotvení agrovoltaiky a navrhujeme jiný způsob, který vzešel z dlouhodobé spolupráce s vědeckými institucemi, odborníky na zemědělství a ochranu půdy.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

3. **K § 1 a § 4**

Jako alternativní řešení úpravy agrovoltaiky navrhujeme následující úpravu ZoZPF.

Navrhujeme § 1 upravit tak, aby bylo patrné, že do zemědělského půdního fondu dále náleží půda, na níž je umístěna agrovoltaická výrobní elektřiny. Dále § 4 doplnit tak, aby nezemědělským účelem nebylo umístění a provozování agrovoltaické výrobní elektřiny na zemědělské půdě.

Návrh nového znění § 1 odst. 3 a § 4 odst. 5:

Na konec odst. 3 § 1 se vkládá nový text, který zní:

“Do zemědělského půdního fondu dále náleží půda, na níž je umístěna výrobní elektřiny využívající slunečního záření, a to za předpokladu, že na dané ploše je současně provozována rostlinná výroba podle jiného právního předpisu (dále jen “agrovoltaická výrobní elektřiny”). Zvláštní požadavky na agrovoltaickou výrobní elektřiny stanoví prováděcí právní předpis.”

Do § 4 se vkládá nový odstavec 5, který zní:

“(5) Nezemědělským účelem není umístění a provozování agrovoltaické výrobní elektřiny na zemědělské půdě.”

Odůvodnění:

Máme za to, že tento návrh definice agrovoltaiky je obecnější, lépe aplikovatelný a nevylučuje instalaci agrovoltaiky nad rostlinami, které se pro tento účel obzvlášť hodí. V kombinaci s připomínkou č. 4 podle nás představuje efektivní řešení, které umožní vznik agrovoltaických projektů vhodných pro české podmínky a podpoří symbiózu zemědělství a šetrné výroby elektřiny.

Tato připomínka je zásadní.

4. **K § 4 odst. 1**

Požadujeme vypustit text *“v územně plánovací dokumentaci a odejmout ji ze zemědělského půdního fondu”*.

Odůvodnění:

Navrhované ustanovení může presumovat, že podmínkou pro odejmutí ze zemědělského půdního fondu je vymezení k jinému než zemědělskému účelu v územně plánovací dokumentaci. To by však bylo v přímém rozporu s ustanovením § 18 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, a v rozporu s ustanovením § 122 zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona. Zejména pak v kontextu staveb pro veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu s takovým důsledkem (předchozí vymezení v územně plánovací dokumentaci) nelze souhlasit.

Tato připomínka je zásadní.

5. K § 4 odst. 2

Požadujeme vysvětlit význam jednotlivých částí věty a úpravu ustanovení ve smyslu odůvodnění.

Odůvodnění:

Předkladatel definuje, co je „nezbytný případ“ tak, že se odkáže na ustanovení, které však podmiňuje využití zemědělských ploch právě „nezbytným případem“, domníváme se, že ustanovení má znaky tautologie a je tak nesrozumitelné. Dále je třeba vysvětlit, co si předkladatel představuje pod významem a dopadem záměru do území, které ovlivňuje. V případě staveb celorepublikového významu, které mohou mít z povahy věci dopad na území celé republiky, nelze prokazovat neexistenci vhodnějších ploch, ty budou z podstaty na území celého státu vždy „někde“ k dispozici, avšak umístění stavby celorepublikového významu je podmíněno jejím umístěním v navrhované konkrétní lokalitě. Pokud by pak vynětí ze ZPF mělo narazit na tento aspekt, pak mohou být zastaveny z důvodů nemožnosti prokázat nezbytnost, významné celorepublikové investiční záměry, které z jiných technických důvodů nelze vymezit v jiném území.

Obecně pak považujeme za nezbytné, aby byl v předmětném ustanovení posílen veřejný zájem na realizaci nízkouhlíkové a obnovitelné výroby elektřiny rovněž z pohledu vynětí zemědělské půdy ze ZPF. V rámci probíhající energetické transformace ve vazbě na Green Deal, ale rovněž ve vazbě na posun geopolitické situace v souvislosti s vpádem ruských vojsk na Ukrajinu, je třeba razantně posílit rozvoj udržitelných energetických zdrojů v ČR. U OZE pak pro tuto argumentaci svědčí nejen možnost kombinovat obnovitelný zdroj energie s vhodnou formou zemědělského využití půdy (agrovoltaické elektrárny), ale rovněž dočasnost vynětí, která je vázaná na dobu životnosti daných výroben. Požadujeme proto vymezit tyto zájmy na výstavbě jako nezbytný případ.

Tato připomínka je zásadní.

6. K § 4 odst. 2

Textaci navrhujeme doplnit o záměr, který je nepřemístitelný z důvodu jeho vázanosti na ložisko nerostu či horninové prostředí. Případně žádáme v souladu s předchozí připomínkou text doplnit do původního znění odst. 2.

Návrh nového znění § 4 odst. 2 včetně odkazu pod čarou zní:

„(2) Nezbytnost záboru zemědělského půdního fondu je posuzována s ohledem na charakter, rozsah a umístění záměru, který se dotýká zemědělského půdního fondu (dále jen „záměr“). Za nezbytný případ se považuje zejména neexistence ploch uvedených v odstavci 1 na území, které záměr svým významem, charakterem a dopadem ovlivňuje nebo záměr, který je nepřemístitelný z důvodu jeho vázanosti na ložisko nerostů^{x)} nebo vlastnosti horninového prostředí.

x) § 4 zákona č. 44/1988 Sb.

Odůvodnění:

Ložiska nerostných surovin jsou jedinečná a nepřemístitelná a umístění záměrů ve vazbě na tato ložiska tedy není možná na plochách uvedených v odstavci 1. Na výskyt ložisek nebo konkrétní vlastnosti

horninového prostředí jsou následně mnohdy navázány i projekty v souvislosti s energetickou bezpečností a snižováním emisí – zvláštní zásahy do zemské kůry.

Tato připomínka je zásadní.

7. K § 4 odst. 3

Požadujeme na konci věty doplnit text usnadňující umístování agrovoltaických výroben elektřiny i na bonitně kvalitnějších půdách.

Návrh nového znění § 4 odst. 3:

Na konec odst. 3 § 1 se vkládá nový text, který zní:

„; přičemž pro potřeby tohoto zákona platí, že u agrovoltaické výroby elektřiny veřejný zájem výrazně převažuje“.

Odůvodnění:

Domníváme se, že pokud bude zachován požadavek na odnětí ze ZPF rovněž pro agrovoltiku, je nezbytné usnadnit umístování agrovoltaických výroben elektřiny i na bonitně kvalitnějších půdách, přičemž navržená úprava pro to vytváří prostor. Jak je uvedeno dále, tak vlivy agrovoltiky na zemědělský půdní fond a jeho produkční potenciál jsou z povahy těchto výroben minimální a z hlediska zájmu na zachování kvality zemědělského půdního fondu přijatelné.

Tato připomínka je zásadní.

8. K § 6 odst. 1

Odkaz na § 4 ve větě první odstavce 1 navrhuje doplnit o čísla odstavců 1, 2 a 4.

Odůvodnění:

Doplnění upřesnění odkazu na § 4, resp. některé jeho odstavce. Dle § 9 odst. 5 (dle novelizace přecíslováno na odst. 6) se ustanovení § 4 odst. 3 nepoužije pro těžbu ve stanovených dobývacích prostorech a vyhledávání a průzkum nerostů ve stanovených průzkumných územích. Návrh na stanovení dobývacího prostoru je zákonným vyústěním úspěšně provedeného vyhledávacího průzkumu, a tedy stupněm přechodu od průzkumu k těžbě. V praxi je často předmětem výkladových problémů, zda se ustanovení § 4 odst. 3 použije i při stanovení dobývacího prostoru za účelem těžby. Jiný výklad by však znamenal nemožnost naplnění § 9 odst. 5, kdy těžbě vždy předchází stanovení dobývacího prostoru a tento navazuje na provedený průzkum. Navrhovaná úprava vychází z účelu novelizace, který je uveden v důvodové zprávě, a to odstranění aplikačních a výkladových problémů v praxi.

Tato připomínka je zásadní.

9. K § 9 odst. 1

Navrhujeme doplnění písm. a) a b) do odstavce 1, kde bude upřesněno, že k návrhu na stanovení dobývacího prostoru, ke kterému je vydáván souhlas dle § 6 se odnětí nevydává, to následuje až pro povolení hornické činnosti.

Návrh nového znění § 9 odst. 1:

„(1) K odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu pro nezemědělské účely je třeba souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu. Záměr, který vyžaduje odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu, nelze povolit podle ~~zvláštních~~ jiných právních předpisů³²⁾ bez tohoto souhlasu, s výjimkou: ~~případů uvedených v odstavci 2.~~

a) případů uvedených v odstavci 2 a

b) návrhu na stanovení dobývacího prostoru, ke kterému je udělován souhlas dle § 6 tohoto zákona.

Při posouzení odnětí orgán ochrany zemědělského půdního fondu vychází z celkové plochy zemědělské půdy požadované pro cílový záměr.“

Odůvodnění:

Dle zákona o ochraně ZPF je k návrhu na stanovení dobývacího prostoru zapotřebí souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu. Jedná se o upřesňující doplnění, dle kterého je v praxi zpravidla postupováno. V praxi však vznikala i odlišná výkladová stanoviska a otázky, zda je stanovení dobývacího prostoru záměrem, který vyžaduje odnětí. Záměrem, který vyžaduje odnětí je až samotné povolení hornické činnosti v dobývacím prostoru. Dobývací prostory v mnoha případech kopírují povrchovou hranicí tvar a rozsah ložiska, hornická činnost na povrchu je však realizována toliko na části, mnohdy zanedbatelné, dobývacího prostoru. Dále je v praxi velmi častým realizace hornické činnosti po etapách, kdy až ukončením jedné etapy navazuje další etapa. Bylo by zbytečným zásahem do zemědělského půdního fondu odnímání půdy, která je dále využívána pro zemědělskou činnost. Současně by nadbytečné odnímání půdy ze ZPF bylo v rozporu se zákonem o ochraně ZPF. V okamžiku návrhu na stanovení dobývacího prostoru mnohdy není přesný rozsah budoucí odnímané plochy znám a tento je vyhodnocen až po dokončení fáze těžebního průzkumu v dobývacím prostoru.

Tato připomínka je zásadní.

10.K § 9 odst. 5 a § 11a odst. 2 – varianta I

Navrhujeme nově navržený odst. 5 zcela vypustit a úpravu agrovoltaiky provést jinak (viz ostatní připomínky).

Odůvodnění:

Z návrhu není zřejmé, proč návrh s agrovoltaikou počítá pouze na trvalých kulturách. Dle našeho názoru není nutné omezení definovat na úrovni zákona, nýbrž pouze v prováděcím předpise. Ze zahraničí (například z Nizozemska) víme, že se projekty agrovoltaiky hodí i na jiné plochy. Je důležité zmínit, že podle nás není každá pozemní instalace fotovoltaiky automaticky i agrovoltaickou instalací a je nutné definovat, co agrovoltaika je, a co není. Omezení na trvalé kultury je podle nás ale příliš úzce definováno, protože neobsahuje například pěstování zeleniny, které by bylo z definice vyloučeno. České předpisy kromě toho diskvalifikují pro agrovoltaiku velmi vhodné lesní plody tím, že je za trvalé kultury považují jen při pevném spojení se zemí, což z důvodu lehčí manipulace s rostlinami ne vždy platí.

Návrh dále vyžaduje pro realizaci agrovoltaických projektů odnětí ze Zemědělského půdního fondu. S touto podmínkou nesouhlasíme s třech hlavních důvodů:

- Dnešní fotovoltaické projekty, a především instalace agrovoltaické, nevyžadují takové konstrukce, které by při instalaci představovali zásah do zemědělské půdy, který by odůvodnil odnětí ze ZPF (neprovádí se skrývka, nepoužívají se např. betonové základy, není to stavba s hlubokými základy, jejichž hloubení by způsobovalo plošné mísení půdy.
- Není jasné, jak by se přesně počítala plocha nutná pro odnětí ze ZPF.
- Nutnost odejímat plochu ze ZPF existuje i při běžných fotovoltaických instalacích. Agrovoltaika by měla být podle nás podporována jako obzvláště šetrný způsob výroby čisté energie.

Kromě toho návrh neobsahuje kontroly skutečné existence dvojího využití půdy na půdních blocích, u kterých SZIF neviduje jednotnou žádost o přímou platbu ze SZP. Zákon o SZIF to fondu neukládá.

Pokud předkladatel upustí od požadavku dočasného odnětí ze ZPF, bod 42 lze vypustit, protože povinnost platit odvody by ani nevznikla.

Tato připomínka je zásadní.

11.K § 9 odst. 5 a § 11a odst. 2 – varianta II

Pokud zůstane zachována definice agrovoltaiky dle návrhu předklatele, požadujeme upravit ustanovení o odjímaní půdy pro výrobu energie z agrovoltaických výroben elektřiny následovně.

Návrh nového znění § 9 odst. 5:

(5) Předmětem odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu u stavby výroby elektřiny využívající slunečního záření umístěné na zemědělském pozemku ~~s trvalou kulturou~~ způsobem umožňujícím současné využívání pozemku pro pěstování **zemědělských plodin** ~~trvalých kultur~~⁴⁰) (dále jen „agrovoltaická výroba elektřiny“) ~~jsou~~ **nejsou** pozemky nezbytné pro umístění fotovoltaických zařízení, jejich nosných konstrukcí, a pozemky nezbytné pro umístění souvisejícího zařízení, ~~předmětem odnětí nejsou~~ a pozemky, na nichž jsou již umístěné konstrukce sloužící jako opora pro trvalé kultury, ~~mají-li~~ **kteří** ~~plní~~ **plní** funkci nosné konstrukce pro fotovoltaické zařízení.

Odůvodnění:

Navrhované vymezení agrovoltaické výroby elektřiny jakožto záměru osvobozeného od odvodů za odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu je nepochopením podstaty konceptu agrovoltaiky (rovněž „agrofotovoltaiky“), neboť jejím principem je současné pěstování zemědělských plodin a produkce elektrické energie ze slunečního záření, přičemž primárním využitím plochy zůstává v každém případě zemědělské hospodaření. Výroba elektrické energie je činností druhotnou, která však neznemožňuje, ba spíše podporuje, primární produkci.

Nejde tedy o to osvobodit odnětí půdy ze ZPF od odvodů, ale v případě agrovoltaiky toto odnětí ani nepožadovat. Záběr zemědělské půdy pro umístění konstrukcí a fotovoltaických zařízení je možné limitovat (např. max 10 – 15% z plochy pozemků), ale podstatné je, že zemědělská produkce není významně omezena a zároveň konstrukce využívají neinvazivní způsob kotvení. Naopak vynětí ze ZPF může negativně

dopadat na realizaci zemědělské činnosti. Pokud nebude půda vyjímána není třeba v § 11a odst. 2 upravovat výjimku z odvodu za vynětí ZPF.

Za nevhodné považujeme rovněž omezení umístění agrovoltaické výroby elektřiny pouze na pozemky s trvalými kulturami. Ze zahraničních zkušeností víme, že je koncept agrovoltaiky funkční nejen pro vinice, chmelnice, ovocné sady a školky, tedy trvalé kultury, ale též pro brambory, obiloviny, ovocné keře (rybíz, maliny, ostružiny) apod.

Domníváme se proto, že pro potřeby agrovoltaické výroby není vůbec potřeba vyjímát ze ZPF, už i proto, že FVE jsou standardně povolovány jako stavba dočasná (je uvedeno ve stavebním povolení).

Tato připomínka je zásadní.

12.K § 9 odst. 6

Navrhuje se upřesnění terminologie v § 9 odstavci 6 (před návrhem novelizace odst. 5) ve vazbě na zákon č. 61/1988 Sb. a zákon č. 62/1988 Sb., za účelem odstranění výkladových a aplikačních problémů v praxi.

Návrh nového znění § 9 odst. 6 včetně poznámky pod čarou:

„~~(5)~~ **(6)** Při rozhodování o záměru se nepoužije § 4 odst. 3, jedná-li se o záměr

f) **hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem dle jiného právního předpisu^{xx)} těžby ve stanovených dobývacích prostorech**, nebo

g) **geologické práce dle jiného právního předpisu^{xy)} vyhledávání a průzkumu nerostů ve stanovených průzkumných územích**.

^{xx)} Zákon č. 61/1988 Sb.

^{xy)} Zákon č. 62/1988 Sb.“

Odůvodnění:

Nahrazením pojmu těžba ve stanovených dobývacích prostorech slovním spojením hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem je navrhováno upřesnění terminologie ve vztahu k hornímu zákonu. Pojem těžba je zužujícím pojmem a při výkladu ad absurdum by nebylo možné na půdě I. a II. třídy bonity následně provést likvidační práce po těžbě, je-li pro ně zapotřebí odnětí ze ZPF. Současně ve vytěžených horninových strukturách jsou následně mnohdy realizovány zvláštní zásahy do zemské kůry (např. podzemní uskladňování zemního plynu) a tato nepřesnost terminologie v zákoně by opětovně mohla způsobit rozdílnost výkladu. Účelem navrhované úpravy je tedy upřesnění terminologie a odstranění výkladových problémů a rozdílných přístupů.

Dále je navrhováno upřesnění terminologie, odstranění slovního spojení „*vyhledávání a průzkumu nerostů ve stanovených průzkumných územích*“ a nahrazení pojmem geologické práce. Dle zákona č. 62/1988 Sb. jsou geologickým pracemi i vyhledávání a průzkum zdrojů podzemních vod, práce pro územní plánování apod.

Tato připomínka je zásadní.

13.K § 9 odst. 7 písm. k)

Navrhujeme upustit od novelizace § 9 odst. 7 písm. k), kterým se doplňuje povinnost doložení dokumentace potřebné k vydání povolení záměru dle jiného právního předpisu.

Návrh nového znění § 9 odst. 7 písm. k):

*„k) informaci, v jakém následném řízení podle ~~zvláštního~~ jiného právního předpisu má být souhlas s odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu podkladem **včetně dokumentace potřebné k vydání povolení záměru podle jiného právního předpisu,**“*

Odůvodnění:

Dosud se nejednalo o zákonnou náležitost, není důvodů, aby tomu nebylo i nadále. Domníváme se, že všechny potřebné informace, které mají dopad do vydání souhlasu, jsou orgánu zemědělského půdního fondu známy, protože jsou již součástí stávajících zákonných požadavků.

Doplnění této povinnosti není v důvodové zprávě uspokojivě odůvodněno. Dokumentace k navazujícím řízením jsou mnohdy velmi obsáhlé a jejich komplexní předložení způsobí extrémní administrativní a logistickou zátěž ve vztahu k doručování žádosti o odnětí ze ZPF, nadto bez naplnění jakéhokoliv účelu. Výčet povinných náležitostí k žádosti o udělení souhlasu s odnětím ze ZPF považujeme za zcela vyčerpávající. V případě, že požadované náležitosti žádosti jsou současně obsaženy v dokumentaci k povolení záměru, mohlo by dojít ke zhoršení situace pro správní orgán, kdy by u jednotlivých bodů byl uveden pouze odkaz na předkládanou dokumentaci, což by na straně druhé enormně zatěžovalo správní orgány. Navyšování administrativní zátěže podnikatelskému prostředí je v rozporu s programovým prohlášením vlády.

Tato připomínka je zásadní.

14.K § 10 odst. 4 a 5

Je navrhována úprava textace odstavců 4 a 5 § 10 z důvodu její terminologické nepřesnosti.

Návrh nového znění § 10 odst. 4 a 5:

*„(4) Z důvodu ochrany přírody a krajiny podle zákona o ochraně přírody a krajiny je změna **plánu rekultivace nebo souhlasu pro pozemky dotčené těžbou** ~~souhlasu pro těžbu nerostných surovin prováděnou ve stanoveném dobývacím prostoru či prostoru územního rozhodnutí pro těžbu možná pouze po ukončení těžby ve výjimečných případech, a to na základě vyjádření orgánu ochrany přírody. Změny souhlasu nesmí převýšit 20 % plochy řešené původně schváleným plánem rekultivace.~~*

*(5) Změna **plánu rekultivace pozemků dotčených těžbou nebo souhlasu pro pozemky dotčené těžbou** ~~pro těžbu nerostných surovin prováděnou ve stanoveném dobývacím prostoru~~ z důvodu ochrany přírody je účinná ode dne doručení vyjádření orgánu ochrany přírody, které potvrzuje zahájení realizace opatření k zajištění zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny, žadatelem.“*

Odůvodnění:

Je navrhována úprava terminologie, kdy zákon č. 44/1988 Sb. (Horní zákon) používá pojmu pozemky dotčené těžbou. Nadto odst. 4 v návrhu obsahuje těžbu ve stanoveném dobývacím prostoru i v prostoru územního rozhodnutí, odstavec 5 už obsahuje pouze těžbu v dobývacím prostoru z tohoto důvodu by tedy nebylo zřejmé, kdy nastává účinnost změny při realizaci činnosti prováděné hornickým způsobem. Možnost změny souhlasu z důvodu ochrany přírody až po ukončení těžby není vhodným omezením. Hornická činnost je často realizována v etapách, kdy z důvodu časové minimalizace záborů zemědělské půdy je prováděna po vytěžení určité části ložiska. Ve smyslu horního zákona se však o ukončení těžby v takovém případě nejedná. Nadto způsob provedení sanace a rekultivace má dopad na výši tvorby rezervy na sanaci dle horního zákona a způsob sanace by měl být pro účely výpočtu výše rezervy předem znám a schválen.

Tato připomínka je zásadní.

15.K § 21

Doporučujeme upravit formulaci srozumitelnějším způsobem. Není úplně jasný smysl a stávající textace umožňuje více výkladů. Jde zejména o upřesnění, o jaké souhlasy, k jakému řízení a kým vydávané a jakou mají formu. Příkladem je formulace v odst. 4, která konstatuje, že „*souhlas ... [se stává] ... součástí výrokové části rozhodnutí ...*“, byť se v tomto případě podle § 9 odst. 11 „*souhlas ... nevydává*“.

Tato připomínka je zásadní.

16.K § 23 odst. 5

Navrhovaná úprava omezuje platnost souhlasů vydaných před účinností zákona č. 41/2015 Sb. v případě, že souhlas nebyl podkladem pro řízení dle jiných právních předpisů.

Navrhujeme na konec odstavce doplnit nebo nedošlo k realizaci záměru, pro který byl souhlas vydán.

Návrh nového znění § 23 odst. 5:

*„(5) Souhlasy s odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu vydané podle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu ve znění před účinností čl. I bodu 25 zákona č. 41/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších předpisů, pozbývají platnosti uplynutím 3 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud se nestaly podkladem pro řízení podle jiných právních předpisů **nebo nedošlo k realizaci záměru, pro který byl souhlas vydán.**“*

Odůvodnění:

Navrhované ustanovení nezohledňuje situace, kdy k realizaci záměru není/nebylo navazujícího řízení potřeba. Nadto upozorňujeme, že jak v tomto ustanovení, tak v ustanovení § 10 odst. 7 uvedené slovní spojení „*podklad pro řízení*“ považujeme za neurčitý právní pojem, na který jsou vázány účinky zániku platnosti vydaného souhlasu, aniž by bylo jakkoliv blíže vysvětleno. Blížší vysvětlení neobsahuje ani

důvodová zpráva, která ustanovení do zákona č. 334/1992 Sb. zavedla, ani důvodová zpráva k navrhované novele.

Tato připomínka je zásadní.

17.K části B, faktoru C

K faktoru C navrhujeme nahradit slova „*platným územním plánem nebo platným regulačním plánem*“ nahradit slovy „*platnou územně plánovací dokumentací*“.

Návrh doplnění znění faktoru C:

„C Území mimo plochy určené ~~platným územním plánem nebo platným regulačním plánem~~ **platnou územně plánovací dokumentací** k zástavbě nebo pro jiné urbanistické funkce.“ 5

Odůvodnění:

Není zřejmé, jaký je vlastně důvod pro stávající zúžení souladu záměru s otázkami územního plánování jen na případy platných územních plánů nebo regulačních plánů. Plochy pro záměry lze vymezit již v úrovni zásad územního rozvoje nebo územního rozvojového plánu, přičemž rovněž podle této územně plánovací dokumentace lze o území rozhodovat. Zároveň je v procesu pořizování této územně plánovací dokumentace rovněž dotčeným orgánem orgán ochrany zemědělského půdního fondu, takže umístění záměru v těchto plochách by mělo být dostatečným kritériem k neuplatnění environmentálních faktorů (samozřejmě pokud není naplněn jiný bod).

Tato připomínka je zásadní.

18.K části B faktoru E

K navrhovanému faktoru E navrhujeme doplnění upřesňujících dověteků.

Návrh nového znění faktoru E:

„E ***Pozemky, které nenavazují na zastavěné území, jsou-li na nich umístovány stavební záměry pro obchod, výrobu, skladování s výjimkou záměrů, v jejichž důsledku bude uskutečněna environmentálně udržitelná investice podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088.***“ 10

Pro účely tohoto ustanovení se za výrobu a skladování nepovažují výroba a uskladňování uvedené v zákoně č. 458/2000 Sb., dále se za skladování nepovažuje ukládání ve smyslu zákona č. 44/1988 Sb.

Odůvodnění:

Výjimka pro udržitelné investice – Požadované doplnění vyloučí z dopadu nového zákona stavby, které jsou realizovány jako investice do jedné nebo více hospodářských činností, které se podle předmětného nařízení kvalifikují jako environmentálně udržitelné. Domníváme se, že pro naplňování cílů transformace hospodářství na udržitelné, obnovitelné, nízkouhlíkové nebo bezuhlíkové, je třeba vytvářet prostor pro tento typ investic, navyšování nákladů na jejich realizaci jde však v opačném směru. Dle našeho názoru je ve veřejném zájmu realizace OZE či například výstavby jaderných zdrojů. Tento veřejný zájem by měl být podpurným argumentem k vynětí zemědělské půdy z ZPF. U OZE pak pro tuto argumentaci svědčí nejen možnost kombinovat obnovitelný zdroj energie s vhodnou formou zemědělského využití půdy (agrovoltaické elektrárny), ale rovněž dočasnost vynětí, která je vázaná na dobu životnosti daných výroben. Nelze proto na tyto záměry nahlížet jako na jiné běžné stavby a požadovat odvody za jejich vynětí ze ZPF v takovémto rozsahu.

Dále upozorňujeme, že umístění výrobních objektů ve vzdálenosti od zastavěné části obce může být dle jiných právních předpisů požadováno, např. z hlediska splnění hygienických limitů (hluk, prašnost, otřesy apod.).

Skladování – Zákon neobsahuje bližší definici staveb pro obchod výrobu a skladování, čímž zakládá velkou míru právní nejistoty a svévole státní moci. Do této skupiny staveb lze v krajním případě a širokém výkladu zařadit i energetické stavby zřizované a provozované ve veřejném zájmu dle zákona č. 458/2000 Sb., případně ukládání dle zákona č. 44/1988 Sb. Pro účely zvýšení právní jistoty je navrhováno doplnění ustanovení.

Tato připomínka je zásadní.

19.K části D, bodu 4

Navrhujeme v souladu s odůvodněním uvedeným v důvodové zprávě, která zmiňuje zájem na navýšení koeficientu pro soukromé záměry, které nejsou realizovány ve veřejném zájmu, následující úpravu ustanovení:

Část D, za odst. 7 vložit odst. 8, který zní:

„(8) Koeficient třídy ochrany se nepoužije při výpočtu odvodů za zemědělskou půdu odňatou ze zemědělského půdního fondu pro účely záměrů, které jsou realizovány ve veřejném zájmu nebo pro záměry, které jsou nepřemístitelné z důvodu jejich vázanosti na ložisko nerostů nebo vlastnosti horninového prostředí.“

Alternativně navrhujeme upustit od novelizace navýšení koeficientu pro I. a II. třídu ochrany.

Odůvodnění:

Na půdě I. a II. třídy ochrany jsou realizovány převážně stavby/záměry realizované ve veřejném zájmu, případně záměry, které jsou nepřemístitelné z důvodu jejich vázanosti na ložisko nerostů nebo vlastnosti horninového prostředí. Jedná se také ve velké míře o energetické stavby či realizaci hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem. Zejména v případě některých surovin je zde přímá vazba na

dopravní a energetické stavby realizované ve veřejném zájmu, pro které je hornickou činností zajišťována dostatečná surovinová základna.

V principu totiž nelze souhlasit s až extrémním nárůstem odvodů za realizaci, které se dle třídy ochrany pohybuje až 33 %. Spolu se zavedením nové skupiny faktorů životního prostředí s ekologickou vahou vlivu 10, se pro výrobní objekt jedná o nárůst na 13násobek. Domníváme se, i při zohlednění celospolečenského zájmu na ochraně zemědělského půdního fondu, že se jedná o navýšení drakonické a likvidační pro mnoho potenciálně zvažovaných záměrů, které mohou mít i jiné environmentální benefity, včetně záměrů, jejichž celospolečenský zájem je přinejmenším srovnatelný, ne-li vyšší (rozvoj obnovitelných a nízkouhlíkových zdrojů, které jsou nezbytné pro energetickou transformaci nejen ve vazbě na Green Deal, ale rovněž ve vazbě na posun geopolitické situace a snahu o energetickou nezávislost na Rusku).

Tato připomínka je zásadní.

20.K části D, bodu 8

Požadujeme zvážit a vysvětlit potřebnost předmětného ustanovení. Pokud je nezbytné, tak je upravit tak, aby se vztahovalo pouze na absenci stavebního povolení dle stavebního zákona. Zároveň doporučujeme upravit koeficient na hodnotu deset a dále navrhujeme upravit ustanovení ve smyslu odůvodnění.

Odůvodnění:

Byť rozumíme požadavku na vyšší ochranu ZPF, tak se u tohoto nového koeficientu podle našeho názoru jedná de facto o specifický typ správního trestání, které je však duplicitní ke stavebnímu zákonu. Zároveň nijak nezohledňuje skutečnosti, za kterých došlo k realizaci tzv. černé stavby, kdy to kromě explicitních porušení zákona mohou být i situace, u kterých se třeba jen liší odborný názor správního orgánu (např. zda se jedná či nejedná o drobnou stavbu).

Dále se domníváme, že je třeba zpřesnit ustanovení tak, aby příslušným povolením bylo myšleno pouze stavební povolení podle stavebního zákona, resp. povolení opravňující k výstavbě záměru. Nepovažujeme za důvodné, aby se navrhovaná perzekuce vztahovala třeba rovněž na absenci kolaudačního rozhodnutí nebo dokonce jakéhokoliv jiného povolení (zde již návrh ustanovení nekonkretizuje, o absenci kterého povolení podle jiného právního předpisu má jít).

Hodnotu dvacetinásobku považujeme za nepřiměřeně přísnou, neproporcionální, jak z toho důvodu, že nereflektuje důvody vzniku černé stavby, tak nikterak nereflektuje skutečnou kvalitu a umístění odnětím dotčených půd, doporučujeme proto důsledně zvážit její výši.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY K NOVELE ZÁKONA Č. 256/2000 SB., O STÁTNÍM ZEMĚDĚLSKÉM INTERVENČNÍM FONDU

21.K opatření proti zneužívání navržených úprav

Navrhujeme provést novelizaci zákona č. 256/2000 Sb. tak, aby nedošlo ke zneužívání úpravy agrovoltaiky i pro jiné záměry.

Návrh nového znění:

1. Za § 32 se vkládá nový § 32a, který včetně poznámky pod čarou zní:

“ § 32a

Zjistí-li fond, že pro plochu kombinující některou z produkcí v § 18 s agrovoltaikou^{x)} nebyla žádost o poskytnutí dobrovolné podpory vázané na produkci podána, nebo že žádost nesplňuje podmínky pro její poskytnutí, podá do 30 kalendářních dnů odůvodněný podnět místně příslušnému stavebnímu úřadu k zahájení řízení o odstranění stavby podle jiného právního předpisu^{y)}.

^{x)} **§ 1 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu.**

^{y)} **Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu.**

Odůvodnění:

Navržená úprava dle našeho názoru zabrání zneužívání agrovoltaiky pro instalaci běžných fotovoltaických elektráren.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY K DŮVODOVÉ ZPRÁVĚ NÁVRHU

22.K vyváženosti veřejných zájmů

Navrhujeme upravit důvodovou zprávu dle odůvodnění níže a sporný text „Půda je proto bezesporu nejcennější přírodní bohatství“ vypustit.

Odůvodnění:

Důvodová zpráva mimo jiné v úvodu uvádí: „Půda je proto bezesporu nejcennější přírodní bohatství ...“. Ochrana životního prostředí je v právním pořádku České republiky na ústavní úrovni zajištěna Ústavou (především čl. 7) a Listinou základních práv a svobod. Obě právní normy chrání všechny složky životního prostředí bez rozdílu. V důvodové zprávě uvedená textace vytváří domnělou hierarchii Ústavou chráněných veřejných statků, na jejichž pomyslném vrcholu je umístěna půda, a to bez dalšího podrobného vysvětlení a uplatnění principu proporcionality.

V souladu s ustálenou praxí Ústavního soudu ČR je vždy nutné, v případě upřednostnění jednoho veřejného zájmu před ostatními veřejnými zájmy, obstát v testu proporcionality, jež Ústavní soud definoval (viz Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/94 (N 46/2 SbNU 57; 214/1994 Sb.)). V důvodové zprávě, provedení testu proporcionality zcela absentuje. Stanovení jednoho veřejného zájmu, jako převyšujícího jiné veřejné statky, nemá být činěno mocí zákonodárnou, ale má být svěřeno moci výkonné a poměřováno v konkrétním území s konkrétními jinými veřejnými statky. Absolutní upřednostnění jednoho veřejného zájmu nad jinými bez dalšího může způsobit nepřiměřené poškození jiného veřejného zájmu či ústavně chráněného práva.

Tato připomínka je zásadní.